

různé

DĚJINY DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY 1939—1945

9. díl.

Osvobození území SSSR a evropských států.

Válka na Tichém oceáně a v Asii.

V první polovině roku 1978 v Moskvě vyšel devátý díl dvanáctisvazkových „Dějiny druhé světové války 1939—1945“ pod názvem „Osvobození území SSSR a evropských států. Válka na Tichém oceáně a v Asii.“ Knihu připravil Institut vojenské historie ministerstva obrany SSSR ve spolupráci s Institutem marxismu-leninismu při ÚV KSSS, Institutem obecné historie Akademie věd SSSR a Institutem historie SSSR Akademie věd SSSR.

Autorský kolektiv za řízení M. I. Semirjaga v knize objasňuje průběh ozbrojeného zápasu a dalších nejdůležitějších událostí na všech válčících od června do prosince roku 1944. Analyzuje operace sovětských ozbrojených sil k osvobození území SSSR a států v Evropě, bojové činnosti spojenců v Evropě a na jiných válčících, dále i ekonomických, politických a dalších problémů, spojených s válkou ve druhé polovině roku 1944.

Nejdůležitějšími vojenskostrategickými událostmi tohoto období na sovětsko-německé frontě byly současně nebo postupně vedené rozsáhlé útočné operace sovětských ozbrojených sil, které směřovaly ke zničení strategických uskupení nepřítelů, k jeho vyhnání ze sovětské země a osvobození řady evropských států.

Hlavními událostmi na dalších bojištích druhé světové války byly: otevření druhé fronty v Evropě anglo-americkými spojenci a aktivizace jejich činnosti na Tichém oceáně a v Asii.

V důsledku úspěšných útočných operací sovětských ozbrojených sil a vylodění spojenců ve Francii se ještě více zhoršila strategická situace hitlerovské říše. Od června roku 1944 bylo přinuceno fašistické Německo vést boj na dvou frontách. Přitom opožděné otevření druhé fronty mělo omezený význam pro průběh a výsledek války v celku a sledovalo hlavně třídně sobecké cíle — upevnit pozice USA a Anglie ve státech západní Evropy, oslabit demokratické síly, zabránit růstu autority SSSR a omezit vliv Sovětského svazu na řešení evropských problémů v poválečné době. Na Tichém oceáně se podařilo spojencům narušit téměř všechny námořní

strany SSSR, činnost stran střední a jihovýchodní Evropy, ekonomickou situaci SSSR a kapitalistických států, principy zahraniční politiky SSSR a spojenců, hlavní rysy sovětského vojenského umění, vojenského umění USA, Anglie, fašistického Německa a militaristického Japonska. Má 6 kapitol:

14. Komunistická strana Sovětského svazu v boji za dosažení rozhodujících vítězství.

15. Další růst vojenskoekonomické síly SSSR.

16. Národně demokratické a socialistické revoluce ve státech střední a jihovýchodní Evropy.

17. Situace v buržoazních státech ve druhé polovině roku 1944.

18. Zahraniční politika válčících států. Problémy poválečného uspořádání světa.

19. Ozbrojené síly a vojenské umění.

V první části vycházejí autoři ze situace válčících států a koalic v polovině roku 1944, kdy došlo k podstatným změnám. Sovětská armáda dosáhla významných úspěchů. Útočila na frontě o šířce více než 2,5 tisíce km, postoupila na jednotlivých směrech do hloubky až 450 km a zničila přes 170 nepřátelských divizí.

Vojenskopolitická situace byla výhodná pro státy antihitlerovské koalice. Rozhodující význam v boji s agresory měl další růst válečné výroby Sovětského svazu. Ozbrojené síly SSSR dosáhly dalších vítězství a pokračovaly v trvalém udržování strategické iniciativy na sovětsko-německé frontě. Tato vítězství zásadním způsobem ovlivňovala nejen průběh války, ale i ekonomiku a vnitřní politický život všech válčících států a mezinárodní vztahy na celém světě.

Všechny výhodné podmínky umožnily Sovětskému svazu a jeho spojencům zplánovat na léto roku 1944 rozsáhlé útočné operace s rozhodnými cíli.

Poprvé se uvádí ve vojenské historické literatuře složení ozbrojených sil bojujících stran a rozdělení jejich sil a prostředků na jednotlivých frontách druhé světové války. Ozbrojené síly bojujících koalic hlavních států měly v červnu 1944 přibližně 39 miliónů vojáků a důstojníků, více než 360 000 děl a minometů, asi 45 000 tanků a SHD (stíhačů tanků), více než 99 000 bojových letounů a 1948 bojových plavidel základní řady.

Převaha v silách podle všech hlavních ukazatelů byla na straně států protihitlerovské koalice. Převyšovaly nepřítele v osobách 1,8krát, dělech a minometech 1,6krát, tancích a SHD (stíhačích tanků) 1,8krát, bojových letounech 7,5krát a v bojových plavidlech 2krát.

Tento poměr sil umožňoval velení ozbrojených sil hlavních států protihitlerovské koalice plánovat a vést mohutné útočné operace. Celkové možnosti protihitlerovské koalice byly však snižovány tím, že ne všichni účastníci ve stejné mí-

ře dávali své síly a prostředky ve prospěch zničení nepřítele. Proti německým fašistickým agresorům vedly bojovou činnost hlavní síly sovětských ozbrojených sil. Naproti tomu velká část sil a prostředků USA a Anglie se nezúčastnila ozbrojeného zápasu. Např. ze 7 910 500 vojáků pozemních sil USA 4 172 000 osob (tj. 53 %) bylo na území USA; z ostatních vojsk, která se nacházela mimo území Ameriky, další část sil byla rozmístěna v prostorech, ve kterých v té době nebyla vedena bojová činnost (Blízký východ, Perský záliv, Karibské moře).

Hlavní frontou druhé světové války, tak jako i dříve, zůstávala sovětsko-německá fronta, kde i po vylodění spojenců ve Francii bylo více než 60 % bojujících vojsk wehrmachtu. Tato skutečnost ještě jednou přesvědčivě dokazuje, že Sovětský svaz i ve druhé polovině roku 1944 musel nést podstatnou tíhu války proti hlavnímu nepříteli, tj. fašistickému Německu.

Autoři postupně rozebírají všechny operace skupin frontů a frontové operace. Každou operaci analyzují z hlediska podmínek situace, zámyslu, složení vytvořeného uskupení a dosaženého poměru sil při jejím zahájení. Podrobně rozebírají otázky všestranného zabezpečení připravované operace a organizace stranicko-politické práce u vojsk.

Zvláštnosti přípravy a vedení operací zdůvodňují autoři odkazy nejen na archivní materiály, vědecká díla a výzkumné práce, ale také na vzpomínky vojevůdců, velitelů a politických pracovníků, kteří připravovali vítězství nad fašismem.

Výsledkem ozbrojeného zápasu na sovětsko-německé frontě ve druhém pololetí roku 1944 bylo zničení strategických uskupení nepřítele, osvobození Běloruska, Moldavska, Ukrajiny, sovětského Pobaltí a vyčištění celé sovětské země od německých fašistických okupantů. Za toto období sovětské ozbrojené síly uskutečnily 11 velkých útočných operací, většinou silami několika frontů, v součinnosti s vojenským

loďstvem, dálkovým letectvem a s partyzány.

Po obnovení státních hranic SSSR zahájily sovětské ozbrojené síly mohutný útok za hranicemi vlasti s cílem osvobodit Rumunsko, Polsko, Bulharsko, Jugoslávii, Československo, Maďarsko a Norsko.

Strategické operace sovětských ozbrojených sil byly charakterizovány rozhodností cílů, účastí velkého množství vojsk, velkým prostorovým rozmachem a různými způsoby ničení nepřítele. Zkušenosti z řízení ozbrojeného zápasu, získané v předších letech, dále i rostoucí síla sovětských ozbrojených sil, umožnily Hlavnímu stanu vrchního velení dokonaleji plánovat, organizovat a udržovat těsnou součinnost frontů a druhů ozbrojených sil ve prospěch dosažení důležitých strategických a politických výsledků. Strategické útočné operace sovětských ozbrojených sil ve druhé polovině roku 1944 znovu potvrdily převahu sovětského vojenského umění nad buržoazním vojenským uměním.

V létě roku 1944 vedlo sovětské Hlavní velení hlavní úder ve středu sovětsko-německé fronty — na západním směru. To vycházelo z určitých politických a strategických úvah. Vedení úderu na tomto směru mělo vést ke zničení nejsilnějších nepřátelských uskupení, tj. skupiny armád „Střed“ a „Severní Ukrajina“, k hlubokému průlomu strategické fronty a k izolaci vojsk nepřítele, která působila na severozápadním a jižním směru. Tento úder umožňoval sovětským vojskům na nejkratším směru vyjít na hranice fašistického Německa a dosáhnout maximálních operačně strategických výsledků.

Uveřejněné materiály tohoto dílu předsvědčivě ukazují velké umění sovětského velení nejen při volbě směru hlavního úderu, ale také při soustředění hlavních sil a prostředků na tomto směru. V rámci přípravy letního útoku sovětské Hlavní velení dovedně uskutečnilo přeskupení vojsk z jihozápadního na západní strategický směr, jedno z největších přeskupení v dějinách Velké vlastenecké války. V poměrně krátké době bylo přemístěno na značnou vzdálenost 8 všeojskových, 2 tankové a 1 letecká armáda, vojska 13 tankových a mechanizovaných, 11 leteckých a 2 jezdeckých sborů, 76 střeleckých a jezdeckých divizí. Síly a prostředky byly přesunovány zejména ze sestavy 2., 3. a 4. ukrajinského frontu do pásma 1. pobaltského, 3., 2. a 1. běloruského a 1. ukrajinského frontu, které se připravovaly v Bělorusku a západní Ukrajině k útoku na hlavním strategickém směru.

Tímto opatřením sovětské velení vytvo-

řilo na hlavním směru mohutná uskupení vojsk a zabezpečilo potřebnou převahu nad nepřítelem. V pásmu od Nevelu po Černovce, které tvořilo přibližně 37 % celé šířky sovětsko-německé fronty, bylo soustředěno přes polovinu sil a prostředků bojující armády. Rozhodným soustředěním sil a prostředků převyšovala v tomto pásmu sovětská vojska nepřítele v osobách 1,6krát, dělech a minometech 1,8krát, tancích a SHD 1,1krát a v bojových letounech 2,7krát.

Značná převaha nad nepřítelem v silách a prostředcích svědčila o neustále rostoucích možnostech sovětského týlu, který zabezpečoval fronty vším potřebným. To umožnilo sovětskému velení vést mohutné první údery, rychle prolamovat nepřátelskou obranu a s neustálým narůstáním úsilí rozvíjet operace do hloubky 500 až 600 km.

Současně se silnými údernými uskupeními měl Hlavní stan vrchního velení k dispozici mohutné strategické zálohy.

Hlavní stan vrchního velení, současně s volbou směru hlavního úderu, soustředěním sil a prostředků na tomto směru určil i posloupnost ničení nepřítele. V souladu se zámyslem měl být útok zahájen operací Leningradského a Karelského frontu na Karelské šíji a v jižní Karélii. Zničení nepřítele v tomto prostoru bezpochyby ubíralo jeho síly ze středu sovětsko-německé fronty a vedlo k vyřazení Finska z války. Po zahájení bojů Leningradského a Karelského frontu měl ihned následovat ničivý úder čtyř frontů na hlavním směru v Bělorusku. Bezprostředně za tím byl plánován rozhodný útok vojsk 1. ukrajinského frontu ve směru na Lvov. Současně se předpokládalo silami 2. pobaltského frontu poutat vojska skupiny armád „Sever“, nedovolit jim poskytnout pomoc pravému sousedu — skupině armád „Střed“. Po zničení nepřítele v těchto operacích Hlavní stan považoval za možné rozvinout aktivní útočnou činnost na balkánském směru, v Pobaltí a na dalekém severu.

Sovětské velení uskutečnilo velké množství opatření k oklamání nepřítele a dokázalo utajit před velením nepřítele své záměry. Nehledě na aktivnost průzkumu nepřítele se mu nepodařilo stanovit směr jednotlivých úderů, zjistit pravdivé zprávy o počtech a uskupení sovětských vojsk. Podle zpráv průzkumu nepřítele k 1. červnu 1944 před skupinami armád „Střed“ a „Severní Ukrajina“ bylo 181 divizí; ve skutečnosti však tam bylo soustředěno uskupení, které mělo 251 divizí. Takové zhodnocení uskupení sovětských vojsk ještě více upevnilo německé fašistické velení

v tom, že hlavní úder sovětských ozbrojených sil v létě roku 1944 bude veden na jihu, a ne ve středu sovětsko-německé fronty.

V tomto díle je odpovědně vysvětlena tvrdost a pružnost řízení ze strany Hlavního stanu vrchního velení a velitelů front. Práce objasňuje nejdůležitější charakteristické rysy těchto operací:

- rychlý průlom nepřátelské obrany,
- rozvíjení útoku ve vysokém tempu,
- rozhodné obklíčení nepřátelských uskupení, včetně obklíčení ve značné operační hloubce s jejich zničením v krátké době,
- úspěšné postupné překonávání vodních překážek,
- rychlé přenašení úderů z jednoho směru na druhý (např. z varšavského na pobaltský směr),
- dovedné použití druhů ozbrojených sil, druhů vojsk atd.

V práci je dále ukázáno sloučení boje národů Sovětského svazu s bojem národů jiných států v jeden společný mohutný ozbrojený zápas, kterému již nemohly čelit síly fašismu. Při charakterizování sociálně politických procesů ve státech střední a jihovýchodní Evropy v druhé polovině roku 1944 autoři zvláště zdůraznili, že jednou z hlavních událostí bylo vítězství národně demokratických a socialistických revolucí. Přitom přesvědčivě ukázali, že vznik nového, lidového zřízení v podmínkách dalšího zotřívání rozporů kapitalismu byl možný v důsledku růstu revolučního zápasu pracujících pod vedením komunistických a dělnických stran a rozhodujících vítězství sovětských ozbrojených sil, která zabezpečovala osvobození národů Evropy od německofašistické poroby. Vítězství národně demokratických a socialistických revolucí v celé řadě osvobozených států zabezpečila podmínky vzniku nových lidových armád, které svou aktivní činností společně se sovětskými ozbrojenými silami přispěly k dokončení zničení fašistického Německa.

Ve druhé polovině roku 1944 se rozšířila bojová spolupráce sovětských ozbrojených sil s lidovými armádami evropských

států. Pevným politickým základem byla jednota cílů boje s hitlerovskými uchvatiteli a jejich spojenci, široká účast vlasteneckých sil v tomto boji, jejichž předvojem byly komunistické a dělnické strany. Spolupráce se rozšířila s polskými, československými a jugoslávskými vojsky, a od podzimu roku 1944 také s rumunskými a bulharskými vojsky. Byla navázána bojová spolupráce s maďarskými útvary, které koncem roku 1944 vznikaly na osvobozeném území Maďarska. Zkušenosti z bojové spolupráce bratrských národů a armád, z let války se staly základem poválečné spolupráce armád států — účastníků Varšavské smlouvy.

Ve druhé polovině roku 1944 sovětská strategie byla obohacena zkušenostmi z vedení koaliční války. Proti hitlerovské koalici spojovala z hlediska sociálně ekonomického zřízení různé státy. Nehledě na to ozbrojený zápas proti fašismu ukázal životaschopnost a účinnost spojenectví SSSR, USA a Velké Británie. V tomto období druhé světové války byla plně uskuetečňována strategická součinnost mezi ozbrojenými silami Sovětského svazu, USA a Velké Británie v průběhu vedení ozbrojeného zápasu v Evropě.

V práci je věnována značná pozornost ozbrojenému zápasu sovětských vlastenců v týlu nepřítelů jak na dočasně okupovaném sovětském území, tak i v jiných evropských státech. Na okupovaném sovětském území působil v létě roku 1944 asi 1100 partyzánských oddílů a skupin o celkovém počtu přes 180 000 osob. Téměř 150 000 ozbrojených partyzánů bojovalo na území Běloruska a Litvy, přes 12 600 osob v západních oblastech Ukrajiny a více než 10 000 v Estonsku a v západní části Kalininské oblasti. Asi 1 600 osob bojovalo v partyzánských oddílech v Karélii i Murmanské oblasti a více než 1 200 osob v Moldavsku. Sovětská vlastenci, kteří bojovali jak na vlastním území, tak i za hranicemi vlasti, měli důležitou úlohu při ničení nepřítelů. Charakteristické pro činnost partyzánů na sovětském území v druhé polovině roku 1944 bylo to, že bojovali v těsnější součinnosti v ozbrojeném zápasu s regulárními vojsky, než tomu bylo dříve.

Ve druhé části knihy věnují autoři patřičnou pozornost bojové činnosti spojenec-
kých armád. V tomto období ozbrojené síly
USA a Anglie na různých válčistích usku-
tečnily řadu rozsáhlých útočných operací.

Za sedm měsíců roku 1944 vyhnaly nepřítel z území Francie, Belgie, Lucemburska, ze značné části Holandska, do-

sáhly západních hranic fašistického Německa a vážně ohrozily jeho životně důležitý rúrský průmyslový prostor. Spojenecké ozbrojené síly vedly úspěšnou bojovou činnost v prostoru Středozemního moře. Obsadily velkou část území Itálie a téměř úplně zničily německé válečné loďstvo. Podstatných úspěchů dosáhly ozbrojené

silu spojenců na Tichooceánském válčišti. Ovládly nejdůležitější japonské strategické základny na Filipínách, Nové Guinei, Mariánských, Karolinských a jiných ostrovech. Velké ztráty způsobily Japoncům v Barmě a Číně.

Při rozboru bojové činnosti na jiných frontách druhé světové války zaměřili se autoři především na analýzu normandské výsadekové operace spojenců, která svým úspěšným uskutečněním znamenala dlouho očekávané otevření druhé fronty v Evropě. Uveřejněný faktický materiál ukazuje slabost vysoce vychvalovaného Atlantického valu a nedostatečnou bojovou pohotovost německých fašistických divizí v tomto prostoru. Nedostatků protivýsadekové obrany pobřeží se ještě více prohloubily v důsledku malého množství zpráv o nepříteli, které mělo německé fašistické velení, a pouze jedné varianty způsobu organizace odrazení očekávaného vysazení.

Zveřejněné materiály umožňují objektivně zhodnotit zámysl operace, představit si rozsah připravených opatření, která řídilo spojenecké velení od konce roku 1943 až do doby vysazení. Jde o takové poučné momenty, jako organizace protiponorkové, protiminové a protivzdušné obrany výsadku, komplex opatření k zabezpečení utajení soustředění sil a prostředků, boj s průzkumem nepřítelů, a jeho klamání o době a místě vysazení výsadku. Z udaných čísel si můžeme vytvořit dokonalý obraz o poměru sil stran a rozmachu operace.

Z rozboru průběhu sražení vystupují silná a slabá místa v činnosti spojenců, nerozhodnost německého velení, které bylo přesvědčeno, že hlavní úder bude veden přes calaiský průliv. Hodnotíme-li dovedně dosažené překvapení, přesnou součinnost pozemních vojsk, letectva, válečného loďstva a vzdušných výsadekových vojsk, rychlou přepravu značného množství vojsk, bojové techniky a různého nákladu přes kanál La Manche do Normandie, autoři přesto správně spojují úspěch této operace s mohutným letním útokem sovětských ozbrojených sil, které přinutilo německé fašistické velení zasadit své hlavní zálohy na východní frontu.

Vojenskému umění spojeneckých vojsk

v dalších operacích ve Francii, Itálii, státech Asie a na ostrovech Tichého oceánu byl vlastní koalici charakter, i když sladěním úsilí bylo těžce probíjováno s imperialistickými zájmy USA a Anglie. Celková strategická situace se vytvářela příznivě ve prospěch anglických a amerických vojsk na všech válčištích. Projevovала se celkově ohromná převaha protihitlerovské koalice v silách a prostředcích, hlavní síly německých fašistických vojsk byly na sovětsko-německé frontě, značně se zaktivizovala činnost sil odporu v okupovaných státech.

Za těchto podmínek spojenci mohli postupně uskutečnit řadu útočných operací. Mezi nejdůležitější patří:

- falezská, holandská a axenská na západoevropském válčišti;
- mariánská, karolinská a filipínská námořní výsadeková operace v Tichém oceánu;
- imphalská útočná operace v Barmě.

Bez ohledu na vážné rozpory, anglo-americká strategie měla v celku sladěný a koalici charakter. V tomto období (červen—prosinec roku 1944) snažilo se spojenecké velení sladit svou činnost s průběhem boje sovětských ozbrojených sil.

Na základě dostatečného množství faktického materiálu autoři dila vytvářejí odpovídající obraz o činnosti sil odporu ve Francii, Itálii, Belgii a dalších státech a jejich úlohu při osvobozování západní Evropy od fašistické poroby. Nezamlčují ani fakta činnosti na dvě strany, kterou často vedlo spojenecké velení. Na jedné straně se snažilo koordinovat svou činnost s úsilím sil odporu, využívat výsledků jejich boje ve prospěch vlastních vojsk, avšak současně bránilo procesu demokratických přeměn v místech ustanovení orgánů lidové moci.

Po vyjití ozbrojených sil protihitlerovské koalice k hranicím Německa vznikl naléhavý problém poválečného uspořádání světa. Boji Sovětského svazu za vypracování programu pevného poválečného uspořádání světa a principů budoucí Organizace spojených národů je v knize věnováno náležité místo.

Ve třetí části knihy se autoři zabývají vojenskopolitickými, ekonomickými a vojenskými odbornými problémy.

V roce 1944 se dále upevnila vedoucí úloha komunistické strany v boji s německými fašistickými okupanty, v celém životě státu.

Autoři dílu široce ukázali různorodou činnost Komunistické strany Sovětského svazu při mobilizování úsilí sovětského lidu ke zničení nepřítelů, její boj za upevnění zahraničně politického postavení sovětského státu a za upevnění protihitlerovské koalice. Podobně vysvětlují také

práci bratrských komunistických a dělnických stran při sjednocování pokrokových sil vlastních států v zájmu zničení německých fašistických a japonských militaristických uchvatitelů.

Kapitoly, které jsou věnovány bojové činnosti sovětských vojsk, ukazují na masové hrdinství sovětských vojáků, jejich ohromnou vůli zvítězit nad nepřitelem, bezmeznou oddanost své vlasti a idejím komunistické strany. Čtenář najde velké množství příkladů hrdinství a vysokého mistrovství vojáků, důstojníků a generálů, jména talentovaných vojevůdců a velitelů, kteří vysoce dovedně řídili mohutné strategické operace.

Úspěchů sovětských vojsk bylo dosaženo díky aktivní a cílevědomé stranicko-politické práci u vojsk, řízené ÚV strany, přes Hlavní politickou správu, která měla práva oddělení Ústředního výboru.

Stranicko-politická práce v tomto období byla zaměřena na:

- zabezpečení vysokého odhodlání a nezlomné vůle vojáků zvítězit;
- boj za zvyšování bojové pohotovosti vojsk, upevnění vojenské kázně a bdělosti v podmínkách bojové činnosti za hranicemi vlasti;
- výchovu bojové družby s lidovými armádami států střední a jihovýchodní Evropy;
- výchovu vojáků v duchu proletářského internacionalismu;
- poskytování pomoci místním i státním orgánům sovětské moci k zavedení normálního života na osvobozeném území;
- spolupráci s vlasteneckými a pokrokovými silami při obnově hospodářství a demokratického života ve státech, osvobozených od fašismu Sovětskou armádou, atd.

Ve druhé polovině roku 1944 byly charakterizovány mezinárodní vztahy dalším zesílením boje všech protifašistických sil, přijetím řady důležitých rozhodnutí k problémům poválečného uspořádání světa ze strany protihitlerovské koalice, zostřením politické krize v satelitních státech hitlerovského Německa a rozpadnutím fašistického bloku v Evropě, zesílením mezinárodní izolace Německa a Japonska.

Diplomacie SSSR důsledně a cílevědomě řešila úkoly zahraničně politického zabezpečení vítězství nad společným nepřitelem, ochrany nejdůležitějších zájmů sovětského státu a rovněž zájmů pokrokových sil ostatních zemí v jejich osvobozeném boji.

Zahraničně politická činnost USA a Anglie v závěrečném období války směřovala k tomu, aby si zabezpečily vládnoucí postavení ve světě po porážce Německa a Japonska. Vládnoucí kruhy těchto států musely počítat současně se stále rostoucím vlivem Sovětského svazu na mezinárodní politiku.

Výjimečně aktuální byly problémy poválečného uspořádání světa, vyhubení fašismu, zřízení demokratických režimů v osvobozených státech, určení osudu Německa a Japonska.

Ve druhé polovině roku 1944 pokračovaly ozbrojené síly protihitlerovské koalice v jejich zdokonalování a upevňování. Armády fašistického a militaristického bloku ztrácely nadále svou bojeschopnost. Pro bojovou činnost ozbrojených sil anti-hitlerovské koalice byl charakteristický strategický útok, jehož výsledkem bylo splnění značných vojenskopolitických cílů. Podstatnou zvláštností tohoto útoku bylo to, že byl veden na všech směrech sovětsko-německé fronty současně s útokem spojeneckých vojsk v západní Evropě.

Vydání devátého dílu, který je věnován jednomu z nejdůležitějších období druhé světové války, je novým důstojným přínosem sovětské vojenské historické vědy. Bude mít ohromný význam pro další vojenskou a vlasteneckou výchovu všech občanů, pravdivé objasňování nejdůležitějších událostí druhé světové války a kritiku buržoazních falzifikátorů dějin, kteří se snaží snižovat vítězství sovětských ozbrojených sil a přerokovat podstatu leninské zahraniční politiky sovětského státu.